

Foto's zijn gemaakt in het stadion van Kaiserautern.

Rock & Roll

Europese graszodentop gebruikt Trilo BRL 120

Graszoden rollen

"Het idee voor de Big Roll Laying (BRL) machine is afkomstig van Hendriks", legt van Nieuwenhuizen uit. "Zij hebben aangegeven waar de machine in de praktijk aan zou moeten voldoen. Aan de hand daarvan hebben wij deze machine ontwikkeld. In de markt was een dergelijke machine niet verkrijgbaar. Het leggen van graszoden gebeurde voorheen nog grotendeels handmatig of met behulp van handkarretjes. Maar dan praat je over graszoden van maximaal 2,5 meter lang, 40 centimeter breed en 2 centimeter dik. Voor graszoden van groter formaat is er een machine nodig die deze Big Rolls kan leggen. De Big Roll van Trilo heeft deze capaciteit en is dus van een ander kaliber: 1 tot 1,20 meter breed, met een dikte van 4-5 centimeter en zo'n 800-900 kilo zwaar. De BRL machine is nu zo'n zeven jaar op de markt. De gehele ontwikkeling ervan heeft zeker twee tot drie jaar geduurd. Het prototype had rupsbanden, maar die liet teveel sporen na. Vanuit de praktijk is de machine verder ontwikkeld en verbeterd. De huidige machine is in staat Big Rolls naadloos te leggen met grote snelheid die traploos regelbaar is van 0-18 kilometer per uur. Van Nieuwenhuizen: "De clou, of liever gezegd het geheim van deze machine, is onder meer de

Ongeacht welk land straks wint in Duitsland, voor Trilo is het WK nu al geslaagd. In afgelopen maand stond de BRL120 Big Roll Laying machine nadrukkelijk in the picture tijdens het leggen van de grasmat in alle WK stadions. Trilo liet zien dat met behulp van deze machine een complete grasmat binnen zeer korte tijd gelegd kan worden.

"De BRL120 Big Roll Laying machine hebben we ontwikkeld in samenwerking met Hendriks Graszoden", vertelt algemeen directeur Gerrit van Nieuwenhuizen van Trilo. Het bedrijf dat sinds 1932 actief is in de landbouwmechanisatie met als hoofdactiviteit het produceren van Trilo Vacuüm Sweepers en Trilo Hytek automatische graszodentekers.

Auteur: Loet van Bergen

naar links en naar rechts uitschuifbare bestuurderszitplaats die een perfect overzicht geeft over het werk, precies boven de lasnaad." Bediening, besturing en rijden gaat vederlicht en vloeiend via een joystick die zeer nauwkeurig werkt. Verder is de machine voorzien van een speciale, gepatenteerde, geleideslof die het uitleggen aanstuurt. Het resultaat is een veld, waarin de aansluitnaad tussen de uitgelegde rollen niet of nauwelijks is terug te vinden. Hierbij is van belang dat de eerste baan goed recht gelegd wordt. Dit is meestal geen probleem, want alle velden zijn voorzien van een opstaande rand van circa drie centimeter van staal of beton, waar de eerste baan tegen aangelegd wordt. "We hoeven voor de eerste baan dan geen gebruik te maken van de geleideslof. Dat kan pas bij het leggen van de navolgende banen. Dit gebeurt steeds vanaf één kant vanwege de geleideslof. Het resultaat is een veld zonder overlap of tussenruimtes en zonder zware tijdrovende nabewerking met handgereedschap", aldus van Nieuwenhuizen. De rol wordt zodanig door de

uitlegarmen vastgehouden dat hij niet spontaan kan gaan uitrollen. De afrolsnelheid wordt bepaald door de rijnsnelheid. De zeven onafhankelijk onder de machine pendelende

wielen laten geen sporen na in het veld. Zij werken tevens als aandrukrollen voor de gelegde graszodenrol. Nadat de volledige grasmat is gelegd, gaat er nog vaak een wals overheen. De

Big Roll Laying Machine verwerkt rollen van 60 tot 120 centimeter breed.

Logistiek

Met het leggen van de grasmat is men zo'n twee dagen bezig. Van Nieuwenhuizen: "Een team van circa twintig man is daarbij betrokken. Een goede logistieke afstemming betreffende de aanvoer en het leggen van de graszoden is dan ook essentieel. De tijd tussen snijden en leggen bedraagt maximaal 24 uur. Wanneer de reis wat langer duurt of het buiten te warm is worden de zoden zelfs vervoerd in koelwagens. Per stadion praat je over achttien tot twintig vrachtwagens. Elke vrachtwagen vervoert ongeveer dertig rollen. De Big Rolls hebben een gemiddelde doorsnee van 80 centimeter, zijn 10 tot 15 meter lang en wegen zo'n 800 tot 900 kilo. Zij worden met dichte vrachtwagens met dekzeil aangeleverd, vervolgens met een speciale heftruck gelost en pas op de baan gelegd waar op dat moment de machine aan het leggen is. De BRL machine beschikt over uitlegarmen die de Big Rolls oppakken en vervolgens leggen. Tijdens het leggen lopen achter de machine twee mensen die de naden op de kopse kant afwerken. Deze worden bij het leggen een stukje over elkaar heen gelegd en vervolgens met een schep doorsneden voor een naadloze verbinding." De Big Roll Laying machine noemt Nieuwenhuizen een uitkomst voor het snel aanleggen van sport-

velden, maar ook golfbanen. "Door het intensieve gebruik van stadions en het feit dat de grasmat door de dichte bouw van stadions nauwelijks zon, regen en belichting krijgen dient een grasmat frequent vervangen te worden. Snelle aanleg is hierdoor noodzaak geworden. En

van de prijs van ongeveer 200.000 euro liggen clubs ook niet meer wakker. The show must go on." Om nóg beter tegemoet te komen aan de heersende trend dat trainers en stadionbeheerders in een steeds kortere tijd een nieuwe mat eisen, wordt er in de markt overigens al nagedacht over een nog grotere werkbreedte bijvoorbeeld 2,40 meter.

Over het gras

Dat Hendriks mede aan de wieg stond van de machine houdt niet in dat alleen Hendriks de machine gebruikt. Inmiddels biedt Nannings van Loen de machine ook succesvol aan op de internationale markt. In alle grote Europese landen zijn wel één of twee aannemers die de machine hebben gekocht. Gerrit van Nieuwenhuizen: "Onze zodenlegger is uniek. Als enige zodenlegger rijdt hij over het pas gelegde gras in plaats van over het zaaibed. Het voordeel daarvan is dat de zode meteen wordt aangedrukt, maar belangrijker nog dat het zaaibed onaangeroerd blijft. In Nederland wordt de machine gebruikt door Hendriks. In Duitsland door Buchner en Heiler. De eerste heeft onder andere het WK stadion in Kaiserlautern gelegd. In Engeland heeft Kestrell onder meer het Millennium Stadion met de BRL gelegd."

Gerrit van Nieuwenhuizen

